

Stanovisko k použití donucovacích prostředků strážníkem, pravidla chování strážníka při plnění úkolů obecní policie, postup strážníka v konkrétních případech neuposlechnutí výzvy úřední osoby

Ministerstvo vnitra, odbor bezpečnostní politiky obdržel podání ve shora uvedené věci, ke kterému, z hlediska své věcné příslušnosti uvádí následující:

Obecní policie jsou orgány obcí zřizované a zrušované zastupitelstvy obcí v samostatné působnosti obecně závaznými vyhláškami za účelem zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku.

Obecní policie jsou orgánem veřejné moci, přičemž strážník má postavení úřední osoby. Z toho plyne mimo jiné i závěr, že obecní policie, resp. strážník musí svá práva a povinnosti vykonávat tak, aby v souladu s Ústavním pořádkem České republiky a dále zejména se zákonem č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obecní policii“) při provádění zákroků a úkonů k plnění úkolů obecní policie dbal cti, vážnosti a důstojnosti osob i své vlastní a nepřipustil, aby osobám v souvislosti s touto činností vznikla bezdůvodná újma. Přitom případný zásah do práv a svobod adresátů zákroků a úkonů strážníka nesmí překročit míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného zákrokem nebo úkonem (zásada přiměřenosti výkonu práce strážníka).

Strážník však není oprávněn bezdůvodně zasahovat do práv a svobod osob. Vždy se tak může dít pouze v souvislosti s plněním některého z úkolů obecní policie stanovených v § 2 zákona o obecní policii, případně v jiném zákoně (například zákon o silničním provozu, tzv. tabákový zákon apod.).

Z praktického hlediska, pokud se strážník pohybuje na území obce, půjde, z jeho strany vždy o:

- a) preventivní působení obecní policie při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku, nebo
- b) plnění cílené kontrolní nebo dohledové činnosti podle zákona o obecní policii nebo podle jiného zákon (např. zákon o silničním provozu, tabákový zákon), nebo
- c) o cílené jednání směřující k eliminaci konkrétního protiprávního jednání (např. na základě oznámení osoby, že na určitém místě dochází k protiprávnímu jednání).

Ve všech výše uvedených případech, pokud strážník vstoupí do kontaktu s kýmkoliv, musí postupovat, vedle výše uvedených obecních pravidel i podle dalších zásad stanovených zákonem o obecní policii, konkrétně pak především v § 7 a 9 cit. zákona. To mimo jiné znamená, že předtím, než vůči komukoliv začne určitým způsobem konat, musí nejdříve prokázat svoji příslušnost k obecní policii (stejnokroj

opatřený jednotnými prvky nebo ústní prohlášení, popřípadě průkaz strážníka v mimopracovní době) a poté, obvykle formou výzvy sdělit, co požaduje.

Jiným způsobem nemůže strážník s veřejností komunikovat. Z těchto pravidel existují výjimky pro případ, kdy situace, ve které se strážník ocitne, nestrpí odkladu. I v těchto případech ale musí strážník přiměřeně splnit tyto povinnosti po skončení zákroku/úkonu, tedy poté, kdy se situace uklidní.

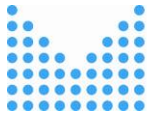
K použití donucovacího prostředku strážníkem uvádíme, že jeho účelem je ochrana bezpečnosti jiné osoby, strážníka, majetku, zabránění výtržnosti, rvačce nebo jinému jednání, kterým je vážně narušován pořádek. Obdobně, jako v případě ozbrojených bezpečnostních sborů (zejména Policie ČR, Vojenská policie, Celní správa, Vězeňská služba) o použití konkrétního donucovacího prostředku a o způsobu jeho použití na místě rozhoduje strážník vzhledem k momentálním okolnostem s cílem ukončení protiprávního jednání, překonání případného odporu a následném obnovení předchozího poklidného stavu.

Právní řád České republiky obecně a konkrétně i zákon o obecní policii však nestanoví pravidla chování pouze pro strážníka. K prosazení oprávněných zájmů státu, případně obce musí existovat i adekvátní povinnosti na straně veřejnosti. Protože strážník, stejně jako příslušníci ozbrojených bezpečnostních sborů, vystupuje, ve vztahu ke všem osobám, z pozice vrchnostenského orgánu, platí, že každý je povinen uposlechnout výzvy zakročujícího strážníka.

Pokud je tedy kdokoliv vyzván k tomu, aby něco učinil, něčeho se zdržel, něco strpěl atp., je jeho povinností konat podle pokynu zakročujícího strážníka. Nikomu nesvědčí právo diskutovat, zpochybňovat pokyn úřední osoby, pokud by tento (samozřejmě) nevedl k bezprostřednímu ohrožení života nebo zdraví vyzvané osoby.

V souvislosti s problematikou (ne)uposlechnutí výzvy veřejného činitele, resp. úřední osoby, je třeba zmínit usnesení ÚS ze dne 6. 1. 1998, sp. zn. I. ÚS 263/97, kde soud uvedl: „*Občané jsou povinni se podrobit výkonu pravomoci veřejného činitele bez ohledu na vlastní soukromý názor. Jsou-li přesvědčeni, že tímto jednáním bylo porušeno jejich právo či jim byla způsobena škoda, mohou se proti takovému postupu veřejného činitele bránit jiným, a to zákonným způsobem. Ústava České republiky, Listina základních práv a svobod, ani žádná jiná právní norma nepřipouští, aby občané nejprve hodnotili zákonnost postupu veřejných činitelů a teprve na základě toho jejich pokynů uposlechli nebo neuposlechli.*“

Pokud nastane situace, že osoba nevyhoví výzvě strážníka (úřední osoby), dopustí se přestupku „neuposlechnutí výzvy úřední osoby při výkonu její pravomoci“ podle § 5 odst. 1 písm. a) zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. Tato skutečnost zakládá vznik protiprávního stavu, na což navazuje právo strážníka následně využít svá oprávnění podle zákona o obecní policii, včetně donucovacích prostředků, za účelem potížení takového protiprávního jednání včetně obnovení pokojného stavu, pokud je to nezbytné. Pokud tedy po výzvě strážníka, případně jiné úřední osoby na místě přítomné směřující k tomu, aby někdo něco učinil, něčeho se

zdržel, něco strpěl, atp. dotčená osoba takové výzvě nevyhoví a začne například před strážníkem utíkat, dopustí se minimálně výše zmíněného přestupku a strážník může zakročit, tj. využít svá zákonná oprávnění. Pokud nebude zbylí (např. osoba začne se strážníkem „po dopadení“ zápasit), může strážník použít i donucovací prostředky například za účelem zabránění výtržnosti, rvačce nebo jinému jednání, kterým je vážně narušován pořádek.

Každému, kdo neakceptuje postup obecní policie/strážníka v konkrétním případě (včetně příkladu popsání v podání), lze doporučit, aby následně postupoval v souladu s pravidly pro vyřizování stížností v oblasti obecní policie.

23. 7. 2021